

Tóth Elemér

Vers a megtaposott táj énekeséről

Mács Józsefnek szeretettel

I.

Kivert kutyaként éltünk sok-sok évig
a sajátunkban – idegen, cseléd.
Magyar Bálintok jönnek, lám, eléd,
s Márton Boriskák szava száll az égig.

Új Cséplő Herminek vonulnak erre,
S a hazát vesztett Hargitai sír,
és Szekeres, akit egy rongy papír
űzött el otthonából mindörökre.

Te törlesztettél minden adósságot,
bús harang szava ível át felettünk,
S a temetőkaput nyitva találsz.

E szélfúvásban mi vesztesek lettünk.
Lám, meghurcoltak téged is barátom,
de Gömör népe áll, áll még a gáton!

II.

Aki Gömörből indul,
Annak a szíve tiszta.
A szülőföld varázsa
azt hívja, várja vissza.

Ahhoz magyarul beszél
Sídtől Szepsiig minden,
Kövek, virágok, bokrok
jajától sír az Isten

Mert megtaposott táj ez
jól tudod, öreg testvér.
Hiszen az egyik igaz
krónikása te lettél.

Te emeled szavaddal,
sebeit gyógyígtattad.
Bármerről jött a vihar,
magára sosem hagytad.

Lásd abból jutott bőven,
Trianon óta folyton, –
hányszor mart sebeinkbe
a kores, veszett komondor?!

A jó palócok vérét
hányszor itták repesve,

hogyan megtörtött végre
a fajtánk drága teste...

Tévedtek! Mert a gyökér,
amely bennünket éltet,
tudással, hittel védte
ezt a kőkemény népet!

Tévedtek! Mert a gyökér,
amely bennünket táplál
erősebb, mint a tolvaj
erősebb a halálnál!

III.

Itt a szavukat meg nem állók
a rongy, otromba lelkű Jágók
lettek az urak és a hősök...
A Világ ily moslékot főzött!

Hát hiszed-e, hogy még az ének
fennen loboghat, égig érhet?
Tudom, vágyod az igazságot.
Trianon mocskába alázott

magyar szívünk bánatba réved,
s közben futnak, futnak az évek,
s szülőföldünkkel együtt fázunk...

Reménykedünk, hogy az út végén
Örvendhetünk egy igaz békén
És fényel telik meg a házunk.*

*Elhangzott Bátkában a író díszpolgárrá történt megválasztása alkalmából

Tóth Elemér és Mács József a balogújfalusi templomban • Bán Zoltán felvétele

Rendhagyó köszöntő a Duna mellé

Április 6-án töltötte be 50. életévét **Liszka József**, a Fórum Kisebbségkutató Intézet révkomáromi Etnológiai Központjának igazgatója.

Az érett férfikor küszöbét átlépve igencsak gazdag életművet tudhat magáénak. Szervezeteket, intézményeket alapított, s tucatnyi könyvet is maga mögött tudhat, köztük

a Szlovákiai Magyarság néprajza c. monumentális összegzést, amelybe korábbi munkáinak anyagát is beledolgozta.

Az ünnepeltet ezernyi szál köti országunkhoz, népünkhöz. Több alkalommal is járt itt gyűjtőúton, s nem egy könyvében foglalkozik a palóc magyarság hagyományával.

S hogy az alapvetően szakmai indíttatású kötődés még szorosabb legyen, érzelmileg elmélyüljön, az Úr innen rendelt neki életéhez új társat, L. Juhász Ilona személyében, aki a Rozsnyóhoz közeli Rudnáról származik.

Életének erre a jeles jubileumára jelentette meg a Fórum Kisebbségkutató Intézet a *Jelek a térben. Szakrális kisémlékeink* c. kiadványt. Társszerzőként L. Juhász Ilona jegyzi.

A rendkívül elegáns kiállítású, igényesen szerkesztett könyv átfogó képet nyújt a Felföld szakrális kisémlékeiről, képes fákról, képoszlopokról, kápolnákról, keresztokról, farkaskeresztről, a szentháromságot, Máriát és szentesládát, valamint a szenteket (Vendelt, Nepomuki Jánost, Flóriánt, Orbánt és Donátot, ritkábban Teklát, illetve Mihály arkangyalt) ábrázoló szobrokról, haranglábokról és kálváriákról. Nem alapvetően szakmunka ez a könyv – több attól: versek is olvashatók benne Ady Endrétől (szlovákul és németül is), Juhász Gyulától (szlovákul is), Rainer Maria Rilketől (németül), példázva, hogy a hivatáshoz lélek kell. Ez utóbbi hiányában legfeljebb szakmáról beszélhetünk.

A könyvben szereplő szövegek háromnyelvűsége jelzi a közép-európai horizontot, a nemzeti felvállalását, de egyben az abba való bezárkózás elutasítását. Méltó ez a kötet jeles etnológusunk eddigi életművéhez.

Köszöntjük Liszka Józsefet, s kívánunk neki jó egészséget, további töretlen alkotókedvet és termékeny évtizedeket élete párja, s egyben avatott munkatársa, L. Juhász Ilona szerető társaságában.

B. Kovács István

Harangláb (Hubó), Nepomuki Szent János (Dobóca), A megfeszített Krisztus (Lice) • L. Juhász Ilona felvételei